

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 17 § i lagen om anordnande av studentexamen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om anordnande av studentexamen ändras så att även Deutsche Internationale Abitur-examen ska ge samma rättigheter som studentexamen. Deutsche Internationale Abitur-examen är en ny examen som ordnas i de tyska utlandsskolorna och som från och med våren 2019 ska ersätta den nuvarande Reifeprüfung-examen. I Finland ordnas den i Tyska skolan i Helsingfors.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar

Enligt 18 § i gymnasielagen (629/1998) avslutas gymnasieutbildningen med en studentexamen. Med hjälp av studentexamen klarläggs om de studerande har tillägnat sig de kunskaper och färdigheter som anges i gymnasiets läroplan samt uppnått tillräcklig mognad enligt målen för gymnasieutbildningen. Om anordnande av studentexamen bestäms särskilt genom lag. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om deltagande i studentexamen, prov och omtagning av dem, bedömning och genomförandet av examen i övrigt. Studentexamen ger allmän behörighet för fortsatta studier vid högskola.

Närmare bestämmelser om anordnande av studentexamen finns i lagen om anordnande av studentexamen (672/2005) samt i statsrådets förordning om anordnade av studentexamen (915/2005).

Enligt 17 § i lagen om anordnande av studentexamen ger International Baccalaureate-examen, Reifeprüfung-examen samt europeisk studentexamen via Europaskolorna samma rättigheter som en examen enligt 18 § i gymnasielagen och denna lag.

Enligt 37 § 1 mom. 1 punkten i universitetslagen (558/2009) kan till studier som leder till endast lägre högskoleexamen eller till både lägre och högre högskoleexamen den antas som har avlagt examen som avses i lagen om anordnande av studentexamen, dvs. studentexamen, International Baccalaureate-examen, Reifeprüfung-examen eller europeisk studentexamen. På motsvarande sätt föreskrivs om antagning av studerande till studier som leder till yrkeshögskoleexamen i 25 § 1 mom. 1 punkten i yrkeshögskolelagen (932/2014). Enligt 36 § i universitetslagen och 28 § i yrkeshögskolelagen beslutar universitetet respektive yrkeshögskolan om grunderna för antagningen av studerande. De sökande får på grundval av olika utbildningsbakgrund delas in i grupper vid antagningen. Likvärdiga antagningsgrunder ska tillämpas på alla sökande i samma grupp. Högskolorna fattar beslut om hur vitsorden i studentexamen och därmed jämförbara examina, inklusive bedömningen i International Baccalaureate-examen, Reifeprüfung-examen och europeisk studentexamen, poängsätts i relation till vitsorden i studentexamen.

I 3 kap. i undervisnings- och kulturministeriets förordning om grunderna för antagning av studerande inom grundläggande yrkesutbildning (4/2013) föreskrivs om antagning av studerande i fråga om sökande som har slutfört gymnasiets lärokurs.

Enligt 17 § 1 mom. i förordningen använder en sökande som har slutfört gymnasiets lärokurs vid ansökan gymnasiets avgångsbetyg eller betyg för slutförd International Baccalaureate-examen (IB), europeisk studentexamen (EB) eller Reifeprüfung-examen (RP). I paragrafens 2 mom. ingår tabeller för hur betygen för slutförd examen omvandlas till att motsvara vitsorden på gymnasiets avgångsbetyg. Medeltalet för Reifeprüfung-examen omvandlas genom att det totala poängantalet delas med 60 och omvandlas enligt tabellen.

Kouluyhdistys Pestalozzi Schulverein Skolförening rf ordnar i Tyska skolan i Helsingfors grundläggande utbildning enligt lagen om grundläggande utbildning (628/1998) samt gymnasieutbildning enligt gymnasielagen. Föreningens tillstånd att ordna grundläggande och gymnasieutbildning har ändrats genom undervisnings- och kulturministeriets beslut av den 13 juni 2016. Beslutet trädde i kraft den 1 augusti 2016. Ändringen av tillståndet hör ihop med en reform av lagstiftningen gällande Tysklands utlandsskolor. Hädanefter är det Deutsche Internat-

ionale Abitur-examen som utgör den internationella slutexamen som de ordnar. Reformen har trätt i kraft vid ingången av läsåret 2016—2017, och våren 2019 kommer slutproven för första gången att avläggas i enlighet med den nya examen. Den nya examen ersätter den nuvarande Reifeprüfung-examen.

Enligt det nya tillståndet att ordna utbildning förbereder gymnasieutbildningen vid Tyska skolan i Helsingfors de studerande för Reifeprüfung-examen t.o.m. våren 2018. Från och med våren 2019 förbereder gymnasieundervisningen dem för Deutsche Internationale Abitur-examen. Enligt tillståndet ska de studerande avlägga de studier som leder till Deutsche Internationale Abitur-examen i enlighet med den timfördelning och de bestämmelser som ska iakttas vid Tysklands utlandsskolor. Ett villkor för Deutsche Internationale Abitur-examens del är att riksdagen godkänner den behörighet som examen i enlighet med ändringen av 17 § i lagen om anordnade av studentexamen ger. Vid Tyska skolan i Helsingfors har studierna som leder till Deutsche Internationale Abitur-examen våren 2019 inletts hösten 2016.

Utbildningsstyrelsen har utrett hur väl Deutsche Internationale Abitur-examen motsvarar den finländska gymnasieutbildningen. Den skolvisa läroplanen som leder till Deutsche Internationale Abitur-examen grundar sig till två tredjedelar på den så kallade kärnläroplanen och till en tredjedel på skolans egen läroplan. För de tyska utlandsskolorna har man utarbetat så kallade kärnläroplaner i tyska, matematik, engelska, historia, biologi, kemi och fysik. Dessa läroplaner har godkänts av Kultusministerkonferenz, som är ett samarbetsorgan för de tyska delstaterna. För de övriga ämnenas del stöder man sig på läroplanen för någon av de tyska delstaterna. De skolvisa läroplanerna för Tyska skolan i Helsingfors grundar sig på läroplanerna för delstaten Thüringen. Läroplanerna för Tysklands utlandsskolor godkänns vid enheten som styr Tysklands utlandsskolor.

De ämnen som de studerande ska läsa inom ramen för de studier som leder till Deutsche Internationale Abitur innehåller mer valfrihet än den finländska gymnasieutbildningen. De tyska utlandsskolorna har fått en timfördelning som föreskriver vilka ämnen som är obligatoriska respektive valfria. Skolorna bygger upp sin egen timfördelning med utgångspunkt i bestämmelserna om dessa obligatoriska ämnen. Obligatoriska ämnen i Tyska skolan i Helsingfors är tyska, finska, engelska, svenska, matematik, historia och gymnastik. Övriga ämnen får de studerande välja inom ramen för de begränsningar som de obligatoriska ämnena anger. En del ämnen kan den studerande helt låta bli att studera. Å andra sidan är timantalet i läroämnena i allmänhet högre än inom den finländska gymnasieundervisningen.

Slutproven i Deutsche Internationale Abitur-examen avläggs vid ett enda tillfälle på våren under det tredje studieåret. Examen består av tre skriftliga och två muntliga prov. Den studerande ska avlägga examensprov inom tre delområden: språk, matematisk-naturvetenskapliga ämnen och samhällsvetenskapliga ämnen. Minst hälften av de examensämnen den studerande valt ska avläggas på tyska. Dessutom får den studerande separat avlägga provet i svenska i den finska studentexamen, och får ett separat intyg över detta. Uppgifterna i de skriftliga proven utarbetas endast med utgångspunkt i de ämnen som ingår i kärnläroplanen, medan de muntliga provuppgifterna täcker såväl innehållet i kärnläroplanen som i de skolvisa läroplanerna. Det sammanlagda poängtalet består till 1/3 av avgångsbetyget och 2/3 av de terminsvisa prestationerna under de två sista studieåren.

Utbildningsstyrelsen har med utgångspunkt i utredningen kommit fram till att läroplanerna i de ämnen som ingår i studierna som leder till Deutsche Internationale Abitur-examen till målsättningar och centralt innehåll är av samma karaktär som i den finländska gymnasieutbildningen, även om tyngdpunkterna är något olika. I fråga om principer och svårighetsgrad är

Deutsche Internationale Abitur-examen jämförbar med den finländska studentexamen. De studerande som avlagt examen kan anses ha inhämtat motsvarande kunskaper och färdigheter som de som avlagt en finländsk studentexamen. Enligt utredningen kan examens svårighetsgrad till och med anses ligga aningen högre än den för den nuvarande Reifeprüfung-examen.

Enligt förslaget ändras 17 § i lagen om anordnande av studentexamen med stöd av vad som ovan anförts så att även Deutsche Internationale Abitur-examen ger samma rättigheter som avläggande av studentexamen, dvs. allmän behörighet för fortsatta studier vid högskola. Enligt förslaget ska avlagd Reifeprüfung-examen även framledes ge samma slags rättigheter som hittills, även om utbildningen som förbereder inför Reifeprüfung-examen, och Reifeprüfung-examina framledes inte längre kommer att ordnas.

Med undantag för europeisk studentexamen vid Europaskolorna gäller bestämmelserna i 17 § i lagen om anordnande av studentexamen sådana examina som ordnas som avslutning på utbildning som avses i gymnasielagen. De studerande deltar i examen i stället för i studentexamen, och därför jämställs dessa examina i lagstiftningen med studentexamen. Enligt förslaget ska paragrafen preciseras till denna del. I universitetslagen respektive yrkeshögskolelagen föreskrivs särskilt om den behörighet för högskolestudier som utländsk utbildning ger.

Enligt förslaget ändras inte undervisnings- och kulturministeriets förordning om grunderna för antagning av studerande inom grundläggande yrkesutbildning. Avsikten är att lagstiftningen om grundläggande yrkesutbildning och yrkesinriktad vuxenutbildning på andra stadiet ska genomgå en totalreform under 2017 så att den ska träda i kraft vid ingången av 2018. När man i anslutning till reformen ser över bestämmelserna om antagningen av studerande, blir det också nödvändigt att beakta att Reifeprüfung-examen omvandlats till en Deutsche Internationale Abitur-examen.

2 Propositionens konsekvenser

Propositionen har inga ekonomiska konsekvenser.

Genom ändringen garanteras behörigheten för fortsatta studier vid högskola för den som avlagt Deutsche Internationale Abitur-examen, och därmed tryggas den rättsliga ställningen för de studerande som läsåret 2016—2017 och därefter inleder studier som leder till Deutsche Internationale Abitur-examen. Enligt förslaget ska högskolorna fatta beslut om hur bedömningen i den nya examen ska relateras till vitsorden i studentexamen.

3 Beredningen av propositionen

Regeringens proposition har beretts som tjänsteuppdrag vid undervisnings- och kulturministeriet.

Utkastet till proposition var på remiss 9.2.—10.3.2017. Utlåtande om utkastet till propositionen hade begärts av Utbildningsstyrelsen, studentexamensnämnden och Kouluystyrelsen Pestalozzi Schulverein Skolförening rf samt av högskolorna. Sammanlagt inkom 10 remissvar. De gavs av Utbildningsstyrelsen, Kouluystyrelsen Pestalozzi Schulverein Skolförening rf, Haaga-Helia yrkeshögskola, Helsingfors universitet, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Karelia-ammattikorkeakoulu, Yrkeshögskolan Metropolia, Uleåborgs universitet, Tammerfors tekniska universitet och Åbo yrkeshögskola.

I remissvaren ansågs den föreslagna ändringen motiverad och nödvändig. Helsingfors universitet föreslog en precisering av en formulering i lagen. Enligt universitet framgår det inte av förslaget och motiveringen till det ifall avsikten är att Deutsche Internationale Abitur-examen som avlagts i vilket land som helst ska ge samma behörighet som studentexamen, eller om det endast gäller Deutsche Internationale Abitur-examen som avlagts i Finland. Till denna del har propositionen preciserats.

4 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt, eftersom den föreslagna ändringen utgör ett villkor för att ovan nämnda Kouluyhdistys Pestalozzi Schulverein Skolförening rf beviljas ändringsbeslut gällande tillståndet att ordna utbildning, och eftersom studierna som leder till den nya Deutsche Internationale Abitur-examen vid Tyska skolan i Helsingfors har inletts hösten 2016.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 17 § i lagen om anordnande av studentexamen

I enlighet med riksdagen beslut
ändras i lagen om anordnande av studentexamen (672/2005) 17 § som följer:

17 §

Vissa examina som till nivån motsvarar studentexamen

International Baccalaureate-examen, Reifeprüfung-examen och Deutsche Internationale Abitur-examen som har avlagts som avslutning på sådan utbildning som avses i gymnasielagen samt europeisk studentexamen vid Europaskolorna ger samma rättigheter som en examen enligt 18 § i gymnasielagen och denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 6 april 2017

Statsminister

Juha Sipilä

Undervisnings- och kulturminister Sanni Grahn-Laasonen

Lag

om ändring av 17 § i lagen om anordnande av studentexamen

I enlighet med riksdagen beslut
ändras i lagen om anordnande av studentexamen (672/2005) 17 § som följer:

Gällande lydelse

17 §

Vissa examina som till nivån motsvarar studentexamen

International Baccalaureate-examen, Reifeprüfung-examen samt europeisk studentexamen vid Europaskolorna ger samma rättigheter som en examen enligt 18 § i gymnasielagen och denna lag.

Föreslagen lydelse

17 §

Vissa examina som till nivån motsvarar studentexamen

International Baccalaureate-examen, Reifeprüfung-examen *och Deutsche Internationale Abitur-examen som har avlagts som avslutning på sådan utbildning som avses i gymnasielagen* samt europeisk studentexamen vid Europaskolorna ger samma rättigheter som en examen enligt 18 § i gymnasielagen och denna lag.

_____ *Denna lag träder i kraft den* 20 .